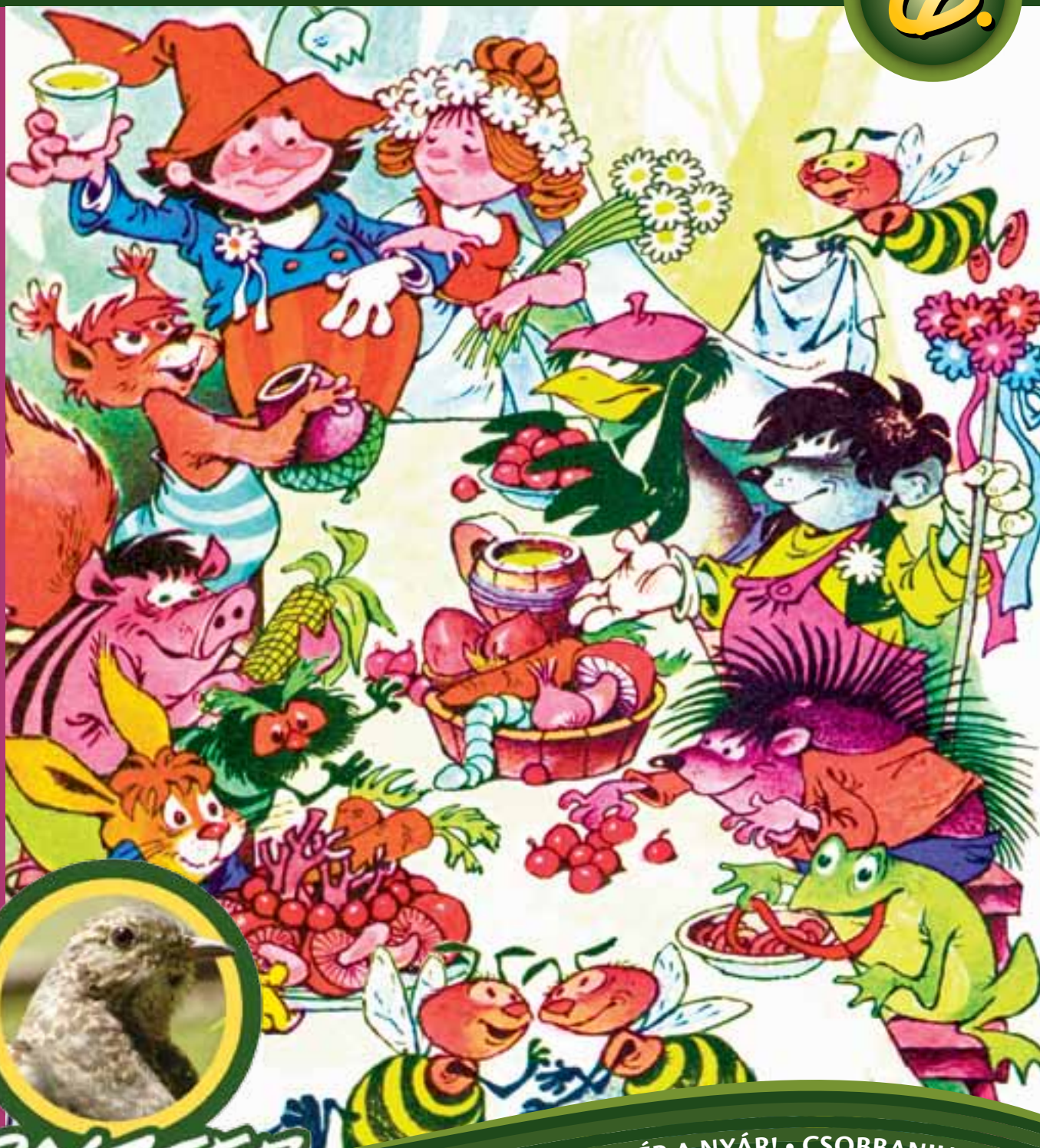

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP

6.

POSZTER

CSIPIKE ÖRÖK • NE ROMBOLJ, ÉPÍTS • KAKUKK, DE SZÉP A NYÁR! • CSOBBANJUNK VÍZBE

2012. JÚNIUS
LVI. ÉVFOLYAM • 632. SZÁM

Csipike a Napsugárban

FODOR SÁNDOR emlékének meséi őrzik. Olvassátok, szeressétek.

1966-ban Surány Erzsébet rajzolta meg Csipikét és barátait

Részlet az 1989-ben közölt *Csipike és a gonosz ostoba* című mesefüzérből:

Lódarázs, a Gonosz Ostoba Tövisszúró Örgébics csőrében kapálózott. A három iker, Zimi, Zumi és Csergeberge Pók mestertől erős zsineget kért, és gúzsba csavarták.

– Ítélezzünk fölötte. Igazságosan – szólta Csipike.

Vaddisznó Bácsi elnökölt. Típetupa vádolt. Kukucsi mézes mogyorót evett. Csipike védte a nyomorultat, aki összekötözve hevert a bírái előtt. Vaddisznó Bácsi feltette az első veszedelmes keresztkérdést:

– Hogy hívnak, he?!

Lódarázs rettegve válaszolt:

– Mi közöd hozzá?!

– Írjad, Madár, hozzá... – diktálta az elnök.

– Miért szúrtad meg Vadmalacot? – kérdezte az Elnök.

– Mert módomban volt – felelte bűnbánóan a vádlott. Madár jegyezte.

– Csipikeéket miért akartad elűzni?!

– Nem akartam őket elűzni. Le akartam szúrni. Mind a kettőt – hangzott a töredelmes vallomás. – Hogy megegyem a mézüket, utána beköltözsem a házukba, és ki-döntsem az Óriásnagy Bükkfát.

– Eridj már, te ostoba... – szólta rá Csipike.

– Hogy dönthetted volna ki?

– Addig rángattam volna belülről, míg ki-dől – nézett rá gonoszul Lódarázs.

– Azt a szép Bükkfát? – álméltkodott Vaddisznó Bácsi.

– Aztat. A bükkfa nem szép. Az erdő se vicsorogta Lódarázs. – Ki kell pusztítani. Vaddisznó Bácsi csendet kopogtatott.

– Nem aztat, hanem azt. Akkor szerinted mi a szép?

– A pusztaság a szép. És ha visítanak, akiket megsúrtam. Mint Vadmalac.

– Gondolom, ennyi elég is – nézett szét az Elnök.

Típetupának adta meg a szót. A tündérke vádbeszéde rövid volt.

– Ítéljük tövisre. Örgébics húzza őt bele. Megérdemli.

1968-ban Rusz Livia képregényben folytatta a Csipike-mesét

Csipike és Típetupa történetét 1980-ban közzétük Rusz Livia rajzaival

– Most pedig – jelentette ki Csipike ünnepelesen – én magam vágom le a fullánkját. Hogy többé senkit se szurkáljon meg.

– Ne! Nee! Fáj! Fááj! – rikoltotta a vádlott, de nyisz – és a fullánk is a porba hullt. – Ez se fájt – nézett körül Lódarázs.

– Oldjuk el – nyisszantgatta el a köteleket Csipike. – Itt ez a két veder: nyomás munkára! Rátok bízom! – szólt az ikreknek.

Mindenki éljenzett. Még Vadmalac is, pedig azóta se lohadt le a fenéke.

Az egész erdőben nem volt olyan boldog tündér, mint Típetupa. Hiszen az ő Csipikéje az erdő legbátrabb, legerősebb – és legkisebb törpéje. Ezt – még Kukucsi is belátta. Utólag.

Utóhang

Felkelt a nap. Csipike végezte szokásos teendőit: felkeltette Madárt, nótát kért. Tornázott, vizet hozott Típetupának. Aztán letörölte a szirmokról a virágport. Csöppet se volt másnapos. Pedig nagy multság volt az este, lakoma és dáridó. A Gonosz Ostoba fölötti győzelmet ünnepelték meg. Maga Lódarázs is ott volt, de nem szúrt meg senkit. Fullánkja csonkját igazságos bírái bogra kötötték. De zümmögni még zümmögött, amennyire csonka szárnyából kitelt. Mackó Bácsi egy egész hordó mézes mogyorót bekapott. Hordóstul – mindenestől.

Mindenki sírt. Nagyon szép volt.

– Jajj! Az fájt! – siránkozott a Gonosz Ostoba. Csipikének megesett rajta a szíve:

– Ítélezzünk úgy, hogy Lódarázs életben maradjon. Ne pusztítsunk mi el senkit... hanem igenis, végezzen hasznos munkát! Például, hordja a vizet a vadméheknek!

– És jól megszurkálom őket! És megeszem a mézüket! Éljen! – örvendezett a Gonosz Ostoba. – Oldjatok el gyorsan, hogy kezdhessem letölteni a büntetésemet – követelte. Ebből is látszik, hogy őszintén megbánt mindent. De az is lehet, hogy csak nagyon-nagyon ostoba volt.

– No, lassan a testtel – mosolyodott el Csipike. – Akkor mondjuk ki, és hajtsuk végre az ítéletet. Legott!

– Legott! – toppantott patájával Vaddisznó Bácsi, és Csipike folytatta:

– Mivelhogy elhangzott a legott, kérlek, Madárkám, röppenj a Rák bácsihoz, és kérd kölcsön tőle az ollóját.

A vádlott nyugtalanul pislogott félelmetes szemével. Nem szerette az olló ügyet. Amikor Madár megérkezett a rákollóval, Csipike ünnepelesen Kukucsihoz fordult:

– Jó barátom, Kukucsi. Itt az olló, vágd le Lódarázs szárnyát. Ne tőből, csak a felét. Hogy ne tudjon repülni.

– Nem szabad! Nem igazság! – lármázott a Gonosz Ostoba, de az olló nyisz-nyisz, és volt szárny – nincs szárny. Lódarázs csak ennyit mondott: – Nem fájt.

Csipike és a gonosz ostoba 1989-ben Unipan Helga illusztrációival jelent meg

FODOR SÁNDOR

A felnőttek idegesek

Részlet a *Fülöpke beszámoló*i című kötetből

Szüleim elengedtek Béla bácsiékkal a tenger partjára, nyaralás végett.

Mindenki boldog volt. Jó szüleim azért, mert előre élvezték a reájuk váró nyugalmat és csendet, Anci néni és Béla bácsi annak örvendezett, hogy két hétig nekik is lesz gyerekük, a húgom annak örült, hogy nem szúrom ki a járóbaba szemét (a haját már sikerült kitépnem), én pedig azért voltam boldog, mert szeretem, ha nyaralni visznek. Csak nagymamám pityergett egy kicsit, azt mondta, hogy „szegény gyerek”, de máig sem tudom, kire gondolt. Lehet, Béla bácsira, mivelhogy nekije Béla bácsi pontosan úgy fia, mint én az én jó édes-

anyámnak. Az autó elindult. Mindenki integetett, csak Béla bácsi nem, ő a kormányt fogta mind a két kezével. Én Béla bácsi mellett ültem, de csak a főtérig, mert amikor másodszor is megnyomtam a dudát, a rendőr bácsi ideges lett, füttyölt, és mi megálltunk. A dudálás ára 50 lej. Béla bácsi helyben fizetett, én pedig Anci néni mellé kerültem, a hátsó ülésre.

Nagyszeben előtt kiderült, hogy menet közben nem szabad kinyitni a gépkocsi ajtaját. Nem estem ki, mert Anci néni galléron ragadott, Béla bácsi pedig akkorát fékezett, hogy majdnem lecsúsztunk az útról mezőgazdasági termőföldjeinkre, amelyeken éppen arattak a szorgalmas kombájnok.

Bukarestben a rokonoknál aludtunk, de olyan álmos voltam, hogy náluk nem fejtetem ki tevékenységet. Másnap megérkeztünk a tenger partjához. Egy sátorba költöztünk.

Amíg Anci néniék odabent öltözködtek, én kíváncsi lettem, vajon mi lesz, ha a cövekeket kihuzigálom. Az lett, hogy a kicsiny, de lakályos sátor összehuttyant: Anci néni és Béla bácsi nagyon jópofán kapálóztak alatta.

Később beültünk a kocsiba, és Konstanára utaztunk. Itt fogyasztottuk el tengerparti ebédünket, és ebből az alkalomból Béla bácsiéknak igazán nagy szerencsájük volt énvelem. A tengerparti pincér bácsiknak ugyanis ráérős a természetük, ennél-

fogva leültünk az asztalhoz, és elkezdünk várni. Vártuk a pincér bácsit, hozzon nekünk ebédeket. Amikor ezt meguntuk, újabb várakozásba kezdtünk, miközben észrevettem, hogy az előttem lévő tányér alján néhány csepp víz maradt, biztosan a mosogatásból. Gondoltam, kiöntöm onnan. Kézbe vettem a tányért, és lefelé fordítva rázni kezdtem. Anci néni reám kiáltott:

– Mit csinálsz már megint, Fülöp? – és idegesen felém kapott, hogy elvegye a tányért, de én azt hittem, hogy mindez a nyakleves végett történik, és ez lett a tányér veszte.

A csörömpölésre kettő darab ráérős pincér bácsi is hozzánk sietett, összeseperték a tányér maradványait, és, ha már ott voltak, azt is megkérdezték, nem fogyasztanánk-e valamit. Béla bácsi azt felelte erre, hogy már hogyan, hiszen azért jöttünk, ha lehetne, ebédet kérünk.

Néhány tengerparti vendéglőben megvan az a szép szokás, hogy cicát tartanak. Amikor a pincér bácsi kihozta nekünk a szeletet Bécsből, ami igen finom húsetel, pontosan olyan, mint nálunk a prézlis hús, akkor a cica is vele jött, lehet, az is bécsi cica volt. Egyenesen az asztalunk alá sietett, és leült. A farkincája éppen a lábam alá kunkorodott, gondoltam, úgy teszek, mintha felállnék, és egy kicsikét reája lépek, lássuk, mi lesz. Mondhatom, a rálépés kitűnően sikerült, a macska akkorát nyávogott, hogy idegen ember visításnak érthette, majd nekiugrott Anci néni lábának, mire újabb visítás az Anci néni részéről, és

UNIPAN HELGA rajzai

egy pohár lehullott az asztról. Anci néni verte le, mindenki látta, én gyanúba se keveredtem.

Mindenki örült, amikor felálltunk az asztaltól, távozás végett.

Béla bácsi azt mondta, most megyünk a sátorba lepihenni, mivelhogy ő fáradt. Megvigasztaltam, hogy amiért ő fáradt, azért nekem nem kell föltétlenül pihennem, úgyhogy reám a továbbiakban is számíthatnak. Béla bácsiék lepihentek, és megkérték a karszalagos őr bácsit, hogy engemet ne engedjen ki a kemping kapuján. Tényleg nem engedett, de azt hiszem, megbánta.

Mire az én jó rokonaim felébredtek, az őr bácsi és a sáortábor igazgató bácsija kézen fogva vitt hozzájuk. Arra kérték Anci nénit és Béla bácsit, hogy engemet távolítsanak el a tábor területéről, mivelhogy léptenyomon botrányokat okozok. Ez nem volt egészen igaz, mindössze 3 (három) sátrat sikerült összehuttyantanom a cövekek kihuzigálása segítségével, és az egyikben nem is volt senki.

Anci néni és Béla bácsi összenéztek, és bólintottak. Az ilyesmi a felnőtteknél nem jót jelent, és úgy is lett. Ott helyben lepengették az egy napi tábordíjat, mindent beraktak a kocsiba, engem belökdöstek a hátsó ülésre, és Béla bácsi indított. Gondoltam, másik táborba megyünk, ahol jobban szeretnek minket, és nem járnak ilyen könnyedén ki-be a sátorcövekek. De nem. Elkanyarodtunk a tenger partjáról, és amikor megkérdeztem, hová autózunk, Anci néni egyetlen szóval válaszolt nekem:

– Haza.

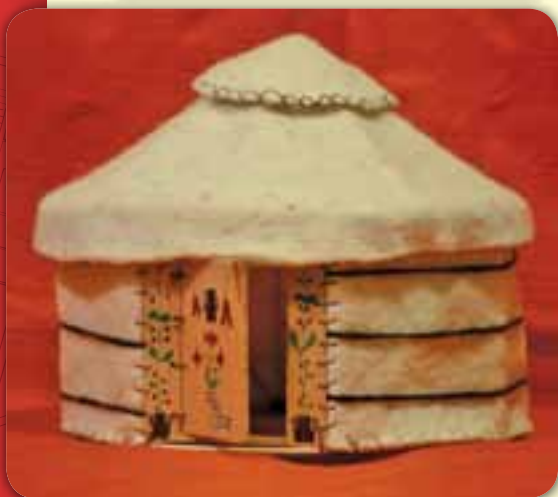

Építőmesterek

- A méhek, a darazsak mérnöki pontossággal szerkesztik meg fészüket, a lépet. Hol tanulták, milyen csodaműszerrel mérik ki a szabályos hatszögeket?

- A párizsi Louvre előtt álló piramist 23 éve építették 690 üveglapból és acélból.

- A függőcinke erszény alakú, lelógó fészke véletlenül sem szakad le. Nemezserű anyaga puha, mégis ellenálló.

- A honfoglaló magyarok vízhatlan, meleg és könnyű nemezjurtájának tökéletesen megszerkesztett favázát órák alatt fel tudták állítani.

- Akár 2500 agyaggalacsint is felhasznál tapasztott kunyhójához a fazekasmadár. Bejárata szűk, hogy a betolakodókat távol tartsa, bent pedig lakályos.

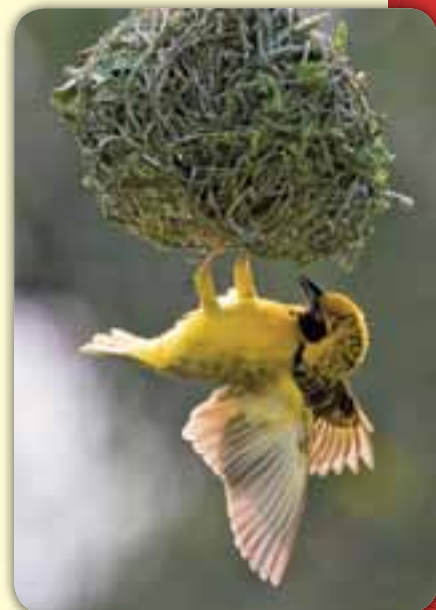
- Az afrikai dogonok templomait, sárfalait ilyen fatüskékbe kapaszkodva tapasztják újra évente.

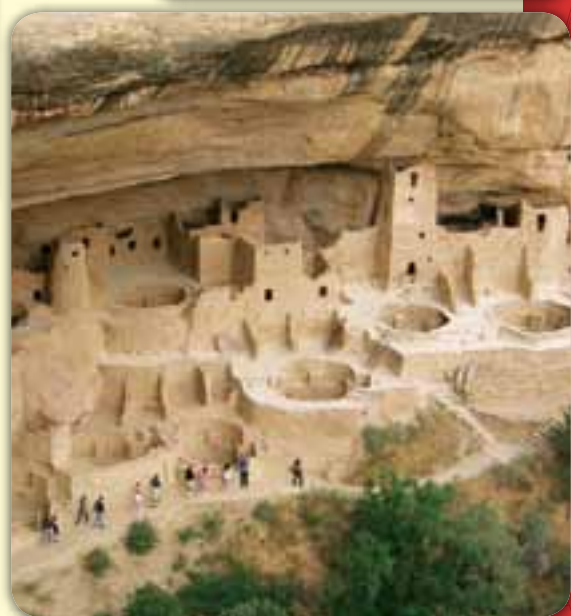
• A szövőmadár gallyakból hurkot hajlít egy ág alá, majd ezt a „gerendázatot” körös-körül beszövi fűszálakkal. Sok száz fűszálból készül a bejárat alagút és a fészekkamra.

• Az ember is tud ágakból szőni: gátat, kerítést, várfalat. A szalmából kötött zsúpfödelet ma is használják.

• A kanadai hód favágó, ács, gátmester, műépítész. A nagycsalád tagjai körülrágják, kidöntik a fákat, rönkből, kőből, iszaptól 3 méter magas gátat raknak. Az így keletkezett tóban bűvárharang-elven működő hódvárát építenek. A gát magasságával szabályozzák a víz szintjét, hogy vackuk mindig a víz fölött, a bejárat pedig a víz alatt legyen.

• A pueblo indiánok sziklapalotái is megközelíthetetlenek voltak: függőleges kőfalakba faragták őket.

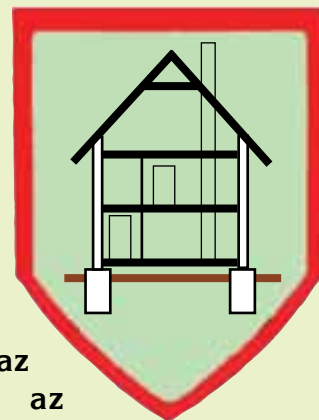
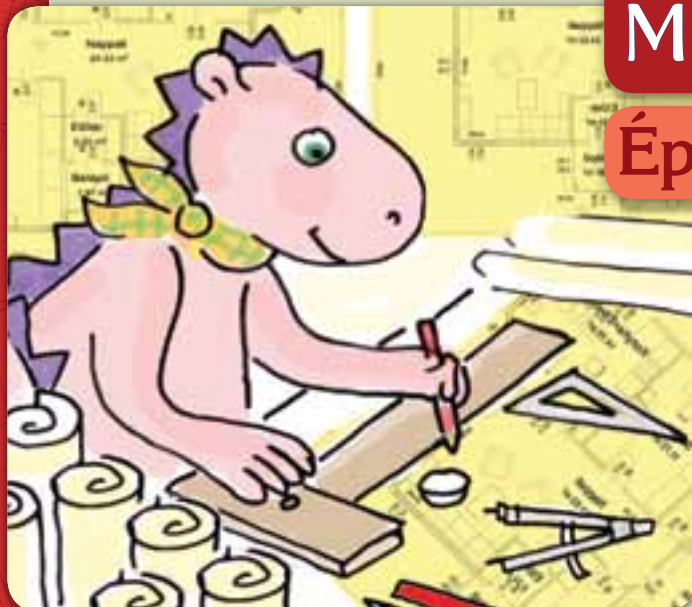
• A termeszek felfedezték a légkondicionálást. Torony-szerű várak az afrikai hőségben gőzkazánná válna, ha nem lenne nagyon vastag fala, és szellőztetőcsatornái, amelyek a földbe ásott, nedves hűtőpincékbe vezetnek.

• A modern légkondicionálás során gép szippantja ki a meleg, elhasznált levegőt, és fújja helyére a friss hideget.

Mesterségem címere

Építész

Sok mesterségről mesélhetnék még, de hadd zárjuk sorozatunkat azzal a szakmával, amely együtt született az emberrel, és csak akkor tűnik el, amikor az emberiség. Amelynek az állatok is mesterei – némelyik egész magas szinten. Amely oly összetett, hogy régen két-három, ma már húsz-harminc mesterség összefogásával lehet csak eredményes. Amelyben az anyagok, a méretek és arányok szigorú fegyelme mellett benne van a művészi alkotás végtelen szabadsága is. Ez a szakma az építész.

LÁSZLÓ NOÉMI

Házak

Aki gerendát ácsol,
Házának erőt, melegséget ad,
Négy sarkában szépség fakad,
Élet árad a fából.

Aki kötömböket rak,
Annak a háza biztos,
Az idő bármit is hoz,
Falai meg nem inganak.

Aki acéllal épít,
Házával égre rajzol,
Üvegből és huzalból
Fonja a lég meséit.

- *A semmi ágán ül szívem, kis teste hangtalan vacog (József Attila)...* Hajlék, fészek, kuckó nélkül otthontalanul vacog ember és állat, s a végtelen térből kiszakítva egy darabkát, házat épít, kotor, tapaszt, fon, rak magának – mindig olyan anyagból, amilyenre szert tud tenni.

- A 6500 km hosszú kínai Nagy Falat 2200 évvel ezelőtt mészkőből, gránitból, téglából, a sivatagos vidékeken kövekkel kevert sárból építették, földdel, homokkal, gyékénnyel, ágakkal töltötték fel. A kötőanyagba túlfőzött rizset és tojásfehérjét keverték.

Miből készültek ezek a hajlékok?

A

B

1

TÉGLA

C

2

JÉGTÖMB

3

FA

4

ÁG, LIÁN, LEVÉL

F

5

VÁLYOG, SZALMA

D

E

6

BŐR, FA

• Fejlődés és leépülés. Az építés tudománya is rengeteget fejlődött az évezredek során. Az ágaknyhótól a felhőkarcolóig szédítő út vezet a magasság, az erő és a bonyolultság felé. Ez nagyszerű lenne, ha nem éreznénk, hogy a technika fejlődésével fokozatosan leépült a ház lelke, jelképrendszere, élő kapcsolata a földdel, az éggel és a benne élőkkel.

• Titkok. Mielőtt gőgösen kikiáltanánk, hogy a mai építészek tudása magasabb rendű a régienél, választ kellene találnunk néhány kérdésre. Hogyan épültek a 4.500 éves egyiptomi piramisok? Ki állította körbe a Nap járása szerint a Stonhenge 4 tonnás kőoszlopait?

Hogyan illesztették az inkák kötőanyag nélkül egymáshoz Machu Picchu köveit olyan pontosan, hogy a késpenge sem fér be közéjük?

• Isten háza. A világ minden táján és minden korban a Teremtőnek is épített hajlékot az ember. Tisztelete jeléül sokkal nagyobbat, szebbet, mint magának. A legjobb mesterek, a legnagyobb igyekezettel építették, faragták kőből, márványból, fából, minden égtájon más stílusban. Az építészet története a templomok története is.

Melyik templom milyen stílusban épült?

A

D

B

C

1 BIZÁNCI

2 RENESZÁNSZ

3 GÓTIKUS

4 BAROKK

• Az építők csapata egyre bővült, szakosodott, mára hadsereggé dagadt. Régen az alapot napszámosok ásták, a kőműves a falakat rakta, az ács a gerendavázat, a tetőt, az épületasztalos az ajtót, az üveges az ablakot, a lakatos a sarokvasakat, zárat, az ötvös a díszes rácsokat készítette.

• Ma műépítész tervezi a házat, építész szervezi, irányítja, statikus ellenőrzi a munkát. A kőműves, az ács mellett szükség van csempézőre, szobafestőre, víz-, gáz-, villany-, központi fűtés szerelőre. A belsőépítész a falakon belül, a tájépítész a házon kívül alakítja széppé és célszerűvé a teret.

• Rajztábla, papírtekerics, T-vonalzó, körző – nemrégén még ezek voltak a műépítész és minden tervezőmérnök jellegzetes munkaeszközei. Ma már számítógéppel készül a térhatású látványterv és a részletes kivitelezési terv.

Azért vázlatolni most is ceruzával szoktam...

● *Sziget legyen, védő tető (Áprily Lajos)...*
Nem véletlenül tanulják hat éven át a mesterséget a műépítésszek: ha a ruhatervező téved, legfőbb kényelmetlen lesz a kabát; ha a műépítész téved, összedől a ház. Nem elég megtanulnod az arányok, a statika, az anyagok, a talajformák törvényeit. Ki kell alakítanod a saját stílusodat.

● Akár munkásként, akár mérnökként, akár tervezőként veszel részt benne, az építés teremtő munka. A bontás ellentéte. Éppé varázsolja a romot, otthonná, emberivé az üres teret. Ha építész leszel, a legnagyobb magyar mesterek, Kós Károly, Makovecz Imre nyomán haladj: házad szervesen illeszkedjen a tájba és az ott élők hagyományai-ba. Alapja múltat őrző gyökér, fala biztonság, homlokzata ismerős arc, födele égre köszönő kalap legyen.

Aki kézzel alkot, az kézműves. Aki kézzel és ésszel, az mester. Aki kézzel, ésszel és szívvel is, az művész.
(Aquinói Szent Tamás)

Tűzoltó leszel s katona! Vadakat terelő juhász! (József Attila)
Kedves olvasóm! Két év alatt sok mesterségről meséltem neked. Talán meggyőztelek arról, hogy – akár kétkezi, akár szellemi – minden munka értékes, ha mások javát szolgálja, tisztességes, ha becsülettel, és szép, ha örömmel végzed. A te sorsod még csupa titok. Ígéret. Nézz szét a világban, de főleg önmagadban, hogy megtaláld a hozzád illő foglalkozást. Ha ráleltél, tanul és gyakorold odaadással, kitartóan, hogy ne csak konyíts hozzá, hanem mestere légy a szakmádnak. Miután alaposan megismerted, és szenvedélyesen meg is szeretted a mesterségedet, elmondhatod, hogy ez a hivatásod.

Boldog ember, aki hivatásként végzi munkáját.

Zsigmond Emese

● **Válaszok Kószabósza áprilisi kérdéseire:** A gépkocsihoz kötődő mesterségek: sofőr, autószerelő, bádogos, vulkanizáló, kárpitos, benzinkutas, kocsimosó. A vonatközlekedést a mozdonyvezető, az állomásfőnök, a vasutas, a pénztáros, a jegyszedő, a pályamunkás, a peronőr, a hordár, a takarító segíti. A légi közlekedés szereplői: pilóta, segédpilóta, légikisasszony, az irányítótorony szakemberei, meteorológusok, karbantartók, hordárok, a reptér népes személyzete. A képeken rendőrautó, mentő, traktor, tűzoltóautó, kis áruszállító, iskolabusz, postakocsi, markológép, billenő vagy önürítő teherautó látható. Közlekedik még TIR, kisteherautó, hűtő-, szemetes-, locsoló-, tejesautó, olajszállító tartálykocsi, stb.

Könyvjutalmat nyertek: Páll Beáta, Brassó; a marosvásárhelyi Al. Ioan Cuza Gimnázium IV. F osztálya; a rétyi V. osztály.

Az igazságos bíró

LEV TOLSZTOJ meséjét
ÁPRILY LAJOS fordította

Egyszer Bagdad tartomány királya, Balakasz meg akarta tudni, igazat szólnak-e azok, akik azt mondják, hogy egyik városában van egy igazságos bíró, aki előtt egyetlen csaló sem tudja a hamisságát rejtetni. Balakasz kereskedőnek öltözött, s elment lovon a városba, ahol a bíró élt. Mikor megérkezett, egy nyomorék koldus közeledett hozzá, s alamizsnát kért. Adott neki Balakasz, s tovább akart menni, de a koldus belekapaszkodott a ruhájába:

– Vigyél el lovadon a piactérig, nehogy a lovak és a tevék összetiporjanak.

Balakasz maga mögé ültette a nyomorékot, s elvitte a piactérig. Ott megállította a lovát.

– Szállj le már, helyben vagyunk! – szólt rá.

De a koldus így szólt:

– Miért szállnék le? Enyém a ló; ha nem adod ide szépszerével, menjünk a bíróhoz.

Összecsődültek az emberek, s azt kiabálták:

– Menjetek el a bíróhoz, ő igazságot tesz!

Balakasz elment a nyomorékkal a bíróhoz. Tömeg állt a bíró előtt, rendre szólították azokat, akiknek a dolgában bíraskodni készült. Maga elé hívott a bíró egy tudós embert és egy parasztot – asszonyért pörösködtek. Mindkettő azt állította, hogy az övé az asszony. A bíró hallgatásba merült, aztán megszólalt:

– Hagyjátok az asszonyt nálam, s jöjjetek el holnap!

Ezután egy hentes meg egy olajáros jött. Az egyik véres volt, a másik olajos. A hentes pénzt tartott a markában – az olajáros meg a hentes kezét fogta. Megszólalt a hentes:

– Én ettől az embertől olajat vettem, s kivettem az erszényemet, hogy fizessek neki, de ő megragadta a kezemet, s el akarta a pénzemet venni. Így kerültünk ide hozzád: én fogom még kezemben az erszényt, ő

meg a kezemet fogja. De a pénz az enyém, az olajáros – tolvaj. Megszólalt az olajáros:

– Ez nem igaz. A hentes eljött hozzám olajat venni. Megtöltöttem a korsóját, arra kért, váltsak fel neki egy aranyat. Elővettem a pénzt, letettem a padra, ő elkapta, s el akart szaladni. Én megragadtam a kezét, s idehoztam.

A bíró hallgatott, azután megszólalt:

– Hagyjátok itt a pénzt, s jöjjetek el holnap!

Balakaszra és a nyomorékra került a sor. Meghallgatta őket, elgondolkozott, s így szólt:

– Hagyjátok nálam a lovat, s jöjjetek holnap!

Másnap sok nép csődült össze, hogy meghallgassa, mit ítél a bíró.

Előbb a tudós ember és a paraszt állt elő.

– Vidd el a feleségedet – szólt a tudós emberhez a bíró –, a paraszt meg ötven botot kapjon!

Azután a hentest hívta oda a bíró.

– A pénz a tied – mondta a hentesnek. – Ő meg ötven botot kap! – mutatott az olajárusra.

Akkor Balakaszt és a nyomorékot hívták.

– Megismered a lovat húsz más ló között is? – kérdezte a bíró Balakasztól.

– Megismerem.

– Hát te?

– Én is megismerem – felelte a koldus.

Bementek az istállóba. Balakaszt rögtön rámutatott a lovára. Akkor a bíró behívta a nyomorékot, de ő is rámutatott a lóra. A bíró visszaült a helyére, s annyit mondott Balakasznak:

– A ló a tied, vezesd el! Ez a nyomorék meg ötven botot kapjon!

A bíró hazaindult. Balakaszt követte.

– No mi az? Elégedetlen vagy az ítélettel?

– Nem én – felelte Balakaszt –, csak azt szeretném tudni, miről ismerted meg, hogy az asszony a tudós emberé, és nem a paraszté; hogy a pénz a hentesé, és nem az olajárusé; s hogy a ló az enyém, és nem a koldusé.

– Reggel magamhoz hívtam az asszonyt, és azt mondtam neki: „Töltsél tintát a tintatartómba!” Fogta a tintatartót, gyorsan és ügyesen kimosta, s úgy öntött bele friss tintát. Ebből láttam, hogy megszokta ezt a munkát. A paraszt felesége ehhez nem értett volna. Kiderült hát, hogy a tudós embernek van igaza. A pénzt betettem egy csésze vízbe. Ha az olajárusé lett volna, összekente volna olajos kezével. De reggel a víz tetején nem úszott olaj, tehát a hentes igazat mondott. A lovadra a koldus is, te is azonnal rámutattatok. De én nem azért vittelek be titeket az istállóba, hogy meglássam, megismeritek-e a lovat, hanem azért, hogy lássam, kettőtök közül melyiket ismeri meg a ló. Amikor te odamentél hozzá, visszafordította a fejét, és feléd húzódott. Amikor a koldus nyúlt hozzá, lecsapta a fülét, s felemelte a lábát. Erről megtudtam, hogy te vagy az igazi gazdája.

Akkor azt mondta Balakaszt:

– Én nem vagyok kereskedő, én Balakaszt király vagyok. Azért jöttem, hogy meglássam, igaz-e, amit rólad beszélnek. Most már látom: bölcs bíró vagy, kérj tőlem, amit csak akarsz, s megkapod jutalmul.

Szólt a bíró:

– Maradjon el a jutalom: engem már az boldoggá tesz, hogy megdicsért a királyom!

Mese a kakukkról

Amikor a Jóisten megteremtette a madarakat, mindegyiknek megmondta, hogy mi lesz a dolga a Földön.

– A mezőkön fogsz lakni, és daloddal köszönheted a Napot, amikor fölkel – mondta a pacsirtának.

– Olyan a bőrd és a tollad, hogy a hideg vízben sem fogsz fázni. Megeheted a vízben úszkáló apró növényeket és állatokat. Így könnyen jóllakhatsz, és a víz is tiszta marad – mondta a vadkacsának.

– Ti nagyon gyorsan tudtok repülni. Őszszeszeditek a levegőben röpködő legyeket, szúnyogokat, bogarakat. Így nem fogják zavarni munka közben az embert – mondta a fecskéknek, a rigóknak, a gébicseknek.

– Erős a karmod és a csőröd. Te fogod kordában tartani a farontó bogarakat – mondta a harkálynak.

– Ti a vetés fölött fogsz vadászni. Vigyáztok, hogy a pockok, egerek, hörcsö-

gök nehogy elprédálják a búzát – mondta a vércséknek és a sólymoknak.

– Jó nagy a szemetek. A sötétben is látok velem. Ezért ti az éjszakai erdőre fogsz vigyázni – mondta a baglyoknak és a kúvikoknak.

És így tovább... A madarak türelmesen vártak, amíg rájuk került a sor. Csak egy madár ugrált, fészkelődött. Inkább játszani szeretett volna: bújócskázni. Hol itt, hol ott dugta ki a fejét a fák közül, és kiabált:

– Ku-kukk! Ku-kukk!

A Jóisten ránézett a kakukkra:

– Neked ez lesz a dolgod. Bújócskázol a fák között, és a hangoddal felvidítod az embereket.

Minden madár elköltözött a Földön oda, ahová a Jóisten rendelte. A kakukknak azonban egyre kevésbé volt kedve bújócskázni.

– Ugyan mi haszna van annak, hogy egész nap kiabálok, és bujkálok a falombok között?

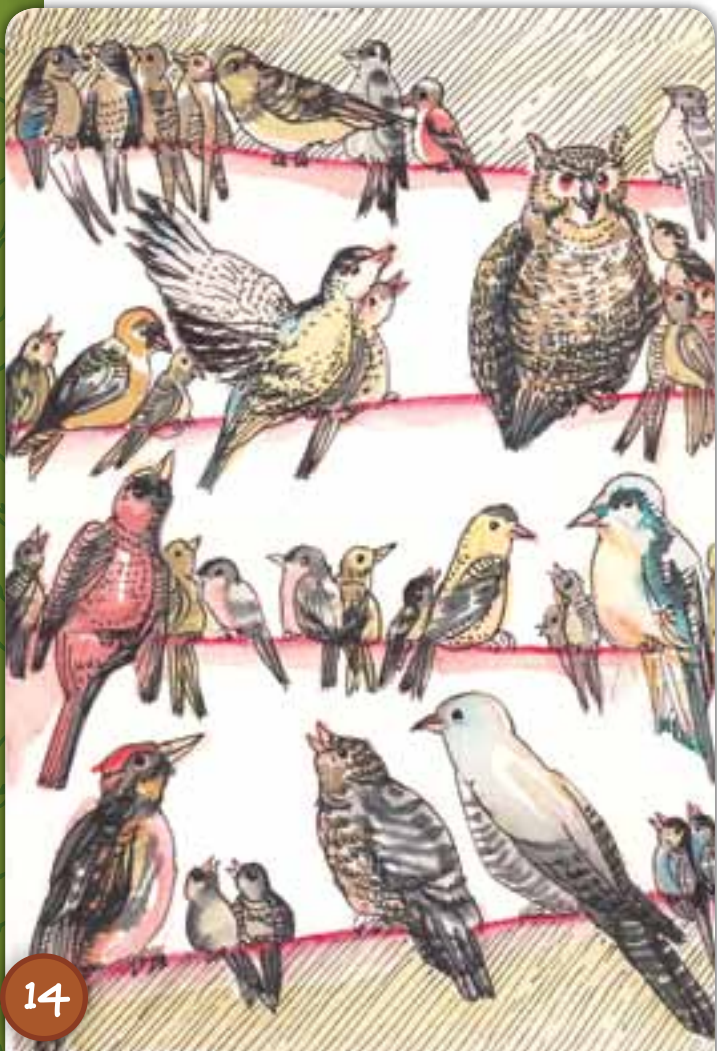
Épp egy tölgyfa kinyúló ágán ült. Egy jókora hernyó rágta, falta a tölgy leveleit. Akkora volt, hogy sem a fekete rigó, sem a többi énekesmadár nem merte bekapni. Ekkor a kakukk egy hirtelen mozdulattal odakapott a csőrével. Egy nyelés, s a hernyó eltűnt a begyében.

– Köszönöm – mondta a tölgyfa. – A többi madár nem bírt volna velem. Pedig nézz csak oda, mennyien vannak!

Ahogy a kakukk jobban körülnézett, látta, hogy némelyik fát tíz-tizenöt ilyen hernyó is kopasztja. Nem kérette magát: sorra bekapta őket. Végre tudta, hogy mi az igazi dolga! Újra vidáman szállt az erdőn a hangja:

– Ka-kukk! Ka-kukk!

Hanem nyugodtan várakozni azóta sem tanult meg. Ezért soha nem költi ki a tojásait, inkább más madarak fészkébe rakja őket, akik hosszan melengetik a tojást, és sokáig hordják az ennielót a kakukkfiókáknak, hiszen ha megnő, ő is meg fogja védeni a fákat a mohó hernyóktól.

A kakukk meg az óra

Volt egyszer egy erdő. Tele volt fákkal, a fák tele kakukkmadarakkal, az erdő szélén pedig órásmeister lakott, aki naphosszat ilyen-olyan órákkal pepecselt, de olyan elmerülten, hogy se látott, se hallott... Így élt, éldegélt, s mivel a saját munkáján kívül semmi sem érdekelt, amilyen nagyszerűen ismerte az órák szokásait, annyira fogalma sem volt a kakukkok szokásairól, sőt azt sem igen tudta, mi fán terem ez a madár. Éppen ezért, amikor egy szép nap a nyitott ablakon át beröppent az órával telisde-teli szobába egy kakukk, az órásmeister meghajolt előtte, s így köszöntötte:

– Jó reggelt, fecske!

– Én nem vagyok fecske, csak kukkukuk... szolt a madár, és a nagy óra mutatóira pillantott.

– Pontosan négy óra van – mondta nyájasan az órásmeister, mert azt hitte, azért jött, hogy megtudja, hány óra van.

– Kakukk-kakukk! – kiabált a vendég.

– Nem kakukk-kakukk – javította ki az órásmeister –, hanem kakukk-kakukk-kakukk-kakukk. Négy. Érted?

Ám a kakukknak teljesen mindegy volt, négy óra van-e vagy öt. Rátelipedett az órásmeister fejére, fészekhez hasonló gyapjúsapkájába beletojt egy tojást, s azzal elrepült.

– Hej, te kakukkmadár! – kiabált utána az órásmeister a fejéhez kapva. – Elvesztettél egy tojást.

– Nem vesztettem el, hanem odacsempésztem – feleselt a madár. – Tudhatnád, hogy a kakukk sose rakja tojását a saját fészekébe, mindig odacsempészi valaki másnak.

És az órásmeister ottmaradt a tojással... Óvatosan kiemelte a sapkából, berakta az egyik falóra do-

bozába, és rácsukta a kisajtót, hadd pihenjen szép nyugodtan.

Csakhogy az órásmeister nem ismerte a tojásszokásokat, így szörnyen elcsodálkozott, amikor egy szép napon, egyszerre kinyílt az ajtó, s egy parányi kakukk ugrott ki belőle.

– Kakukk-kakukk-kakukk... – kiabálta tizenkétszer egymás után. – Kikeltem a tojásból, itt akarok lakni az órában, és annyit fogok kakukkolni mindig, ahányat kívánsz.

– Hát, ha már így van – ámult az órásmeister –, akkor először is azt kell megjegyezned egyszer s mindenkorra, hogy tizenkettőt tizenkét órakor kell kakukkolnod. Egykor egyet, kettőkor kettőt, s hogy háromkor hányat, azt már magatok is tudjátok. Te meg az óra.

Így magyarázta az órásmeister, és így jelent meg a világon az első kakukkos óra...

SZILÁGYI TOSA KATALIN rajzai

NAPSUGÁR

Kakukk: szép a tolla, vidám a hangja, nagy hernyópusztító, pontosan ugrál elő a kakukkos órából, és a kakukktojás játék ihletője. Csak ne volna olyan rossz anya, és garázda fióka!

A nevét kiáltó madár

Ugye kitaláltatok? Hát persze, hogy a kakukkról van szó, azzal a különbséggel, hogy nem ő „teszi közhírré” a nevét, hanem az ember nevezte el így jellegzetes kiáltásáról.

A kakukk neve tehát hangutánzó szó, ő maga pedig csupa rejtély.

Első rejtély. Köztudott, hogy a kakukk más madarak fészkébe csempészi tojását, velük nevelteti fel fiókait. De nem találomra pottyantja el tojásait. Vannak erre a célra kiválasztott fajok. Különösen a nádiposzáta és a vörösbegyét éri az a „megtiszteltetés”, hogy a „feneketlen” gyomrú kakukkfióka nevelőszülője legyen. A tojás becsempészését „gondos környezettanulmány” előzi meg: a kakukk nyomon követi a majdani nevelőszülők fészekrakását, kilesi, amikor a fészkek gazdái nincsenek a közelben, odarepül, kiemel egy tojást, megeszi, majd a fészekbe tojja a sajátját. (Csak nem tud számolni???) Azoknak a fajoknak a fészket keresi fel, amelyeknek a fészkében maga is kikelt. S láss csodát! Tojásainak színe, rajzolata a nevelőszülő tojásaira hasonlít! De ez még nem minden! A kikelő kakukkfióka háta homorú, s addig fészkelődik, amíg a többi tojást és fiókát a hátára nem veszi, és a fészekből ki nem hajítja. Így hát egyedül marad, de hangosabban kiabál, és követeli nagyra tátott csőrével a falatot, mint egy egész fészkealjnyi fióka együttvéve. Szegény nevelőszülők látástól vakulásig hajszolják magukat, hogy a telhetetlen „csodagyerek” csőrét teletömjék.

A kakukk tucatnyi tojást termel, s folyton az épülő fészkeket figyeli. Nem volna könnyebb fészket építeni, és költetni?

Második rejtély. A megszülető kis állat élete első óráiban megjegyzi a mellette levő alakot, és azt tekinti anyjának. Ezt bevésésnek nevezi a tudomány. A kakukkfióka nevelőszüleit pillantja meg először, felcseperedve mégis a soha nem látott többi kakukkot tekinti fajtársának. Az énekesmadarak apjuktól tanulnak meg énekelni. A kis kakukk mellett hiába csicsereg a nevelőapa, ha felnőtt, kakukkolni kezd akkor is, ha soha nem hallott kakukkszót.

Harmadik rejtély. A kakukk költöző madár. Ám ősszel nem nevelőszüleit követi, hanem egyes-egyedül kap szárnyra, és csalhatatlan biztonsággal eltalál a kakukkok afrikai telelőhelyére. Honnan tudja, merre kell tartania?

Kakukktojás a nádiposzáta fészkében

Kakukkfiókát etető nádiposzáta

Kiskópe

Milyen hiedelmek kapcsolódnak a kakukkszóhoz?

Áprilisi megfejtés: A békaporonty népi neve ebihal, mert vízben él, kopolyúval lélegzik, nincs lába, hosszú farkával kormányoz úszás közben.

Díjat nyertek: a marosvásárhelyi T. Vladimirescu Gimnázium III. B; a Bolyai Farkas Líceum III. osztálya; a szacsvai kisiskolások.

Itt születtem

Falunk 3.5 km hosszú

Templomunk 550 éves

Felújított iskolánk

Gernyeszeg a Marosvásárhelyről Szászrégen felé vezető úton, a Maros bal partján, a Bongor hegyoldala melletti síkon fekszik, Marosvásárhelytől 17 km-re északra és Szászrégentől 15 km-re délre.

A település községközpont, nyolc falu tartozik hozzá. Legmagasabb pontja az 500 méter magas Úrak-asztala.

Első okleveles említése 1319-ből származik. A név egyrészt a szeg szóból ered, ami részt, szegeletet jelent. A gernye régi szavunk, kiszáradt fát jelent. Valószínű innen ered a Gernyeszeg falunév.

A falu lakosságának nagyobbik része református, de élnek itt ortodoxok, katolikusok és más felekezetűek is.

A helység műemlékei közül a barokk stílusú Teleki kastély és a gótikus stílusban épült református templom a legjelentősebb.

A gernyeszegi kastélyt Geréb Péter erdélyi vajda diplomája említi először 1477-ben CASTELLANI CASTELLI GERNYESZEG néven. 1675-ben Apafi Mihály erdélyi fejedelem Teleki Mihálynak adományozta a birtokot a hozzátartozó falvakkal együtt. 1848-ig a Teleki család tulajdonát képezte.

1771 és 1803 között a várat lebontották, és helyébe építették a francia-parkkal körülvett kastélyt.

A néphagyomány szerint a kastélyban annyi ablak van, ahány nap, annyi szoba, ahány hét, s annyi kémény, ahány hónap van az évben.

A falu műemlék temploma a Reformáció előtt épült, a XV. században, 1456 körül, gótikus stílusban. 1643-ig római katolikus templom volt. Többször javították. A II. világháború idején légnyomás okozott kárt benne, amelyet csak az 1996–1997-es javítással lehetett véglegesen helyrehozni. A templom orgonája 1854-ben készült, Binder Sámuel segesvári orgonaépítő munkája. Legutóbbi felújítása 2011-ben történt.

A templom udvarán álló református felekezeti iskola valószínűleg a XVII. század második felétől működik. Az

A kastélynak 366 ablaka van

A Teleki kastély kertje

épület homlokzatán *A néppel a népért* felirat áll. Ezt Teleki Domokos készítette.

A mai iskola 1965-ben épült. 2010-ben felújították, így nyerte el mai formáját.

Két nyelven folyik a tanítás. Az iskola modern felszereléssel rendelkezik, szakképzett tanárok és tanítók oktatják-nevelik a 216 diákot. Munkájukat szolgálja az iskolában működő Dokumentációs Központ, valamint az 5300 kötetet számláló könyvtár.

Az iskolában 2004-ben megalakult a Boglárka táncsoport Szabó Éva táncoktató irányításával. Számukra készültek el a helyi népviseleti ruhák (fersingek) Gólya Júlia, akkori igazgatónő kezdeményezésére.

Iskolánk másik büszkesége az ugyancsak 2004-ben alakult Kópék színjátszó csoport Kovács Gyöngyvér magyartanár vezetésével. Immár hetedik alkalommal sikeresen vettek részt a Szilágycsehben megrendezett országos színjátszó versenyen (PADIF).

Iskolánkban hagyománnyá vált a farsangi multság, az anyák napi köszöntés, a gyermeknap, az évzáró-évnnyitó ünnepély, a karácsonyi ünnepi műsor.

Még élnek a faluban népszokások: karácsonyi kántálás, István és János köszöntése, újévi köszöntések, húsvéti fenyőág és locsolás, a „betegasszony” látogatás, a szüreti bál.

A falu nevezetes szülöttei: gr. Teleki Sámuel, Küküllő vármegye főispánja, a Teleki Téka megalapítója, gr. Bethlen István, Magyarország első miniszterelnöke, akinek a mellszobra a templomkertben található.

**Összeállították Berekméri Mária,
Szabó Adél tanítónők,
és a III., IV. osztályos tanulók**

Könyvtárunk 5300 kötetes

Táncoslábú Boglárkák

Sportolj Kőszabószáival

Alig vártam
a nyarat, hogy végre
strandolhassak, és hogy
kipróbáljak néhány
vízi sportot.

Vízen, vízben, víz alatt sokféle sport művelhető. Egyeseknél a gyorsaság (úszás, evezés), másoknál a megjelenítés (műugrás, szinkronúszás), a csapatjáték (vízilabda), a bátorság (széllovaglás, hullámlovaglás) kerül előtérbe.

Az **ókori egyiptomiak** a Nílusban, illetve a gazdagok palotáik medencéiben lubickoltak. Az ókori görögöknél az úszás az emberi műveltség fokmérője volt. Közéleti tevékenységet nem is vállalt az, aki nem tudott úszni, de az ógörög olimpiákon vízi sport versenyszámként még nem szerepelt.

Az úszósport kialakulásának kezdetén csak a mellúszást ismerték, a versenyeket szabad vizeken szervezték. A ma használatos négy úszásnem a gyors, a pillangó, a mell és a hát.

A magyar úszóbajnokokat hosszan sorolhatnánk. Lásuk a legrégebbit és egyet a mostani csillagok közül.

Hajós Alfréd 1896-ban, Athénban 11 fokos tengervízben nyerte meg a 100 méteres gyorsúszó számot. **Gyurta Dániel** mellúszásban esélyes a londoni olimpián.

Sírni csak a győztesnek szabad.
Székely Éva, olimpikon úszó

A kajakot az eszkimó, a kenut az indián vadászoktól kölcsönözték az evezősportba. Persze ma már rá sem ismernének, annyira átalakult. **Janics Natasa** és **Kovács Katalin** egyéni, páros és négyes futamokban is többszörös olimpiai- és világbajnok.

A **vízi túrázás** izgalmas szabadidőport. Miközben a természet erőivel küzdesz, közelről csodálhatod meg szépségeit. Gyakorlott túravezető nélkül senki ne vágjon neki!

A **műugrók** 3, illetve 5 méter magasról, a toronyugrók 10 méterről csobbannak a vízbe, közben szaltóznak, forognak. A sportot – egyénit és párost, férfi és nőit egyaránt – a kínai versenyzők uralják napjainkban.

A **széllovasok** parányi deszkán állva, a vitorlába kapaszkodva használják ki a szél erejét. A hullámlovasok a gördeszkához hasonló alkotmányon repülnek a hullámok hátán, illetve alatt.

• Szabó Noémi,
• Szamosújvár

• Máté Alexandra-
• Diána, Gyulakuta

Vízi csapatjáték: a vízben vízilabda, a víz alatt **búvárhoki**. A játékosok búvárpalackot nem használnak, ezért egy körön belül jó néhányszor fel kell jönniük a felszínre.

Vízben, vízparton sok élményben lehet részed, főleg ha elővigyázatos vagy. Sorolj fel néhány dolgot, amire szerinted figyelniük kell az amatőr vízi-sportolóknak.

Sok embernek a **horgászat** jelenti az igazi kikapcsolódást. A horgászat sportként sem megerőltető, a természetben, szabadban történik, és nem utolsósorban a kifogott zsákmány nagyon egészséges étel.

Patak-, tó- vagy tengerparton, strandon, otthon, a felfújható minimedencében – ússz, pancsolj, csónakázz, horgássz, élvezd a nyarat, a vakációt és a csodálatos vizet!

Négy könyvjutalmat sorsoltunk ki azok között, akik **áprilisi** kérdésünkre válaszolva elárulták, melyik extrém sportot próbálnák ki szívesen, illetve melyikhez nem lenne bátorságuk: **Marosi Tamás**, Kézdivásárhely; a **marosvásárhelyi R. Guga Gimnázium IV. C osztálya**; a **biharszentjánosi III.**; a **szilágypaniti IV. osztály**.

• • • • •
Szerkesztette **MÜLLER KATI**

Rejtvény-pályázat

Havonta
5 díjat

Két rejtvénnyel – egy iskolással meg egy vakációssal – kívánok sikeres évvárást, izgalmas vakációt mindannyiatoknak. A megfejtéseket ne felejtsetek el beküldeni!

A Rejtvénykirály

– Peti, melyik óceán ez? – kérdi a tanár a térképre mutatva.

A gyerek mélyen hallgat.

– Úgy van – mondja a tanár, majd a megfejtés szerint folytatja a mondatot.

1	2	A	C		3	4
5			6	7		
8		9				
	10				11	
12	A		13	14		C
15	16		17		18	
19		20				21
22					23	
24			C	E		

VÍZSZINTES

1. A megfejtés
3. Erős Pál névjegye
5. Kocsi eleje!
6. Nyugodt járás
8. Forgalmat másfele irányít
10. A közepén barna!
11. Paripa
13. Órával mérjük
15. Másolni kezd!
17. Hullj

19. Így jár a csiga

22. Helyező
23. Kis Edit névjegye
24. Juttat

FÜGGŐLEGES

1. Földforgató eszköz
2. Francia író volt (ZOLA)
3. ...-köz, a magyarok régi szálláshelye
4. Felvidéki magyar (PALÓC)

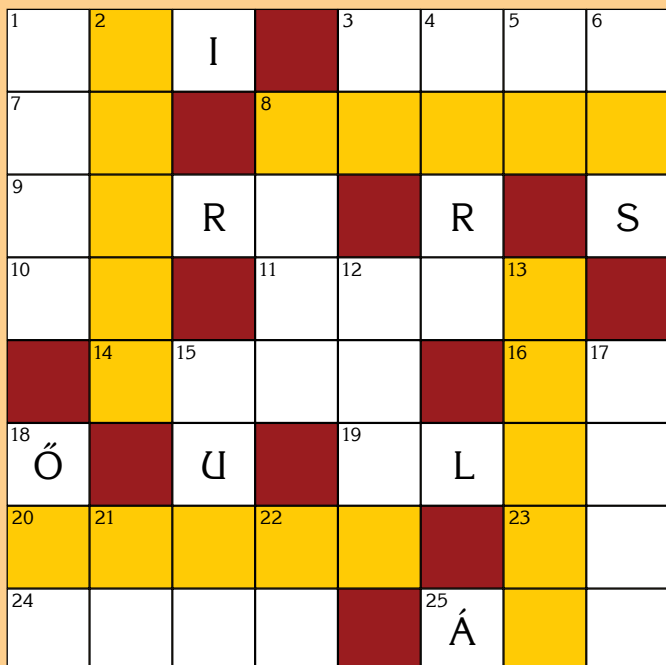
7. Vércsillító szerv

9. Idegen hármas (TRI)
12. Végül Tamara!
14. Hűvös évszak
16. Özönlik
18. Hosszú idő múlva
20. AAAAA!
21. Szövet előállítására használt növény

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Nyertesek

Az ÁPRILISI REJTVÉNY-PÁLYÁZAT megfejtése: *Locsolkodás, Kinyílt az aranyeső, én vagyok ma a legelső.* Nyertesek: Huszár Dávid, Gyergyószentmiklós; a gyergyószentmiklósi Vaskertes Iskola IV. A; a zilahi Iuliu Maniu Iskola III. B osztálya; a málnási III.; a szilágyperczeni III. B; a kiskásznai III osztály; a hídvégi kisiskolások.

A vakációt idézi a rejtvény négy megfejtés-szava.

MÜLLER VILMOS rejtvénye

VÍZSZINTES

1. Ifjúsági, rövidítve
3. Illatos virágú fa
7. Réz András névjegye
8. Megfejtés 1.
9. Ilyen kötél is van
10. Kettős betű, j-nek ejtjük
11. Hajfogó
14. Nem hamis
16. Bálvég!
19. Erre a szigetre számúzták

egykor Napóleont (ELBA)

20. Megfejtés 2.
23. Olasz Nóra névjegye
24. Arab ország
25. Nem használ, sőt

5. Rúdvégek!

6. Ragadozó madár
8. Faragott pad
12. Szerelni kezd!
13. Megfejtés 4.
15. ... ütés, agyvérzés
17. Húros hangszer
18. Nagyon régi
21. Cipész munkaeszköze
22. Okos Károly névjegye

FÜGGŐLEGES

1. ...-pirul, szégyelli magát
2. Megfejtés 3.
3. Feltéve, abban az esetben
4. Kép, rajz a tankönyvben

Találd ki!

1

Melyik gyerek jut a legrövidebb úton a gyúhihoz?

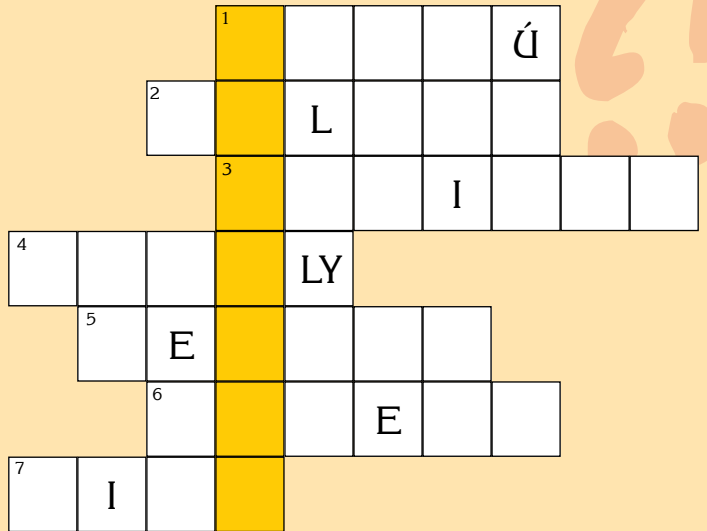

Ti küldtétek

2

Marian Bettina Éva, nagyváradi olvasónk rejtvényének minden meghatározása madárnév:

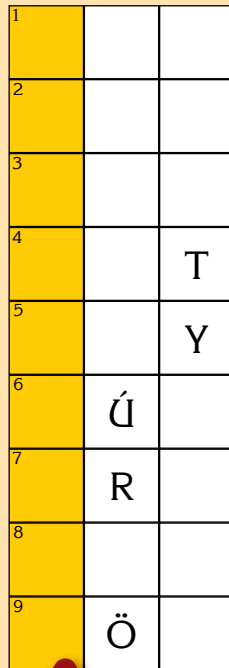
- Hollóhoz hasonló madár
- Búgó hangú, városok terein etethetjük őket
- A világ legkisebb madara
- Tengerparton találkozunk vele
- Eresz alatt fészkel
- Hess le róla, ..., leszakad a teteje
- Sárga csőrű énekesmadár

3

Opra Eszter Anita, Kovászna:

- Égitest
- Igen angolul
- Becézett Aranka
- Csúnya
- Koponyában található
- Háziszárnyas
- Parancsolója
- Tagadószó
- Karika

5

Szabó Gellért, nagyváradi olvasónk képrejtvénye:

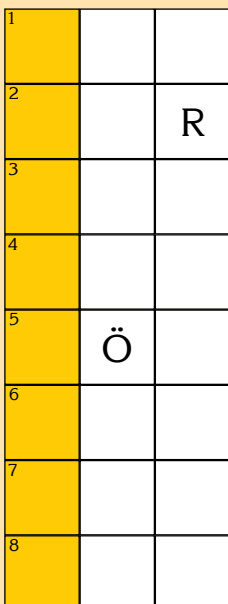
V

4

Görgicze Boróka, gyergyószentmiklósi olvasónk tanácsa a vakációra:

- Felnőtteknek való habos ital
- Kettő van belőle (pl. zokni)
- Becézett Olívia
- Fogoly
- Zúz
- Maros testvére
- Alsó végtag
- Megfagyott víz

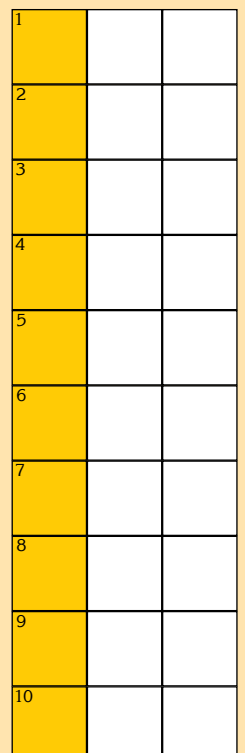

Gál Andor és Buzási Norbert, Csikdánfalva:

- Focista öröme
- Angol igen
- Becézett Emília
- Ollós állat
- MÁK
- Zivatar
- Felső végtag
- Nemzet
- Anyó párja
- Lelkész

Lukács Lívia,
Ozsdola

Májusi megfejtések

- Tulipán
- Pünkösd
- Lepke
- Jobb adni, mint kapni
- A mobiltelefon

Szólj, szám!

A Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedő sepsiszentgyörgyi országos döntőjébe jutott 15 csapat:

Csikszereda, Petőfi Sándor Iskola, IV. C, Gyergyóditró, IV. SbS, Kézdiszentkereszt, IV., Kézdivásárhely, Petőfi Sándor Iskola, IV. B, Kovászna, IV. B, Marosvásárhely, George Coşbuc Gimnázium, IV. B, Nagyvárad, D. Cantemir Iskola, IV. D, Szacsavay Imre Iskola, IV. C, Nyárádszereda, IV. SbS, Szatmárnémeti, A. Popp Művészeti Líceum, IV. B, Hám János Iskolaközpont, IV. B, Székelyudvarhely, Bethlen Gábor Iskola, IV. A, Szilágysomlyó, IV. A, Szilágfőkeresztúr, IV., Torda, IV. A és B osztály.

A legkitartóbb 29 csapat NYELVŐR-DÍJAT kap a Napsugártól:

Csíkfalva, IV.; Csíkkozmás, IV.; Dicsősztmárton, IV. SbS; Esztelnek, IV.; Görgényüvegcsúr, IV. B; Gernyeszeg, IV. B; Gyergyóalfalu, IV. B; Gyergyószentmiklós, Vaskertes Iskola, IV. B; Gyulakuta, IV. A és B; Magyarhermány, IV.; Marosvásárhely, Al. Ioan Cuza Gimnázium IV. E és F; Bolyai Farkas Líceum, IV.; Dacia Gimnázium, IV. C; 2-es Iskola IV. C; Európa Gimnázium, IV. E; L. Rebreanu Iskola IV. F; R. Guga Gimnázium IV. C; Ünirea Kollégium IV. B; Mezőpanit, IV; Nagybánya, N. Iorga Iskola IV. C; Nyárádszereda, IV. C; Segesvár, IV. C és D; Sepsiszentgyörgy, Váradi József Iskola IV. D; Szováta, IV. B; Szilágysomlyó, IV. B; Vajdaszentivány, IV. B.

Áprilisi megoldások: 1. nyúl, túl, dúl-fúl; tanul, mozdul, sárgul, a legtöbb -ul végű ige. 2. Felhúzza a nyúlcipőt – elszalad. Nyúlszívű – gyáva. Gyáva, mint a nyúl – nagyon félős. Szapora, mint a nyúl – sok utódja van. Lapul, mint a nyúl – meghúzódik. Nyitott szemmel alszik, mint a nyúl – éber, résen van. A kis nyúl is el tudja fárasztani a nagy kutyát – a kicsi, a gyenge is győzhet. 3. Petőfi Sándor: Falu végén kurta kocsmá – Telepszegleten szeszelve / csermely mellett elhelyezve, /benne kedve tetszelegne, / teszem fel, nem esteledne. Nyerteseink: a zetelaki III. B; a szatmárnémeti Bălcescu-Petőfi Iskola III. C osztálya; Antal András, Körtvélyfája; Miklós Ibolya, Madéfalva.

Maszat Művész

Moldvai Blanka Brigitta tordai olvasónk pontos leírást mellékelte rajzához. Tanuljuk meg tőle a só-technikás tengerrajzot:

Halványan rajzold meg a halakat, hullámokat. Fesd ki vízfestékekkel. A színfolatok körül hagyj fehér körvonalat. Mielőtt megszáradna a festék, szórj rá sót. A só felszívja a vizet, ettől érdekes, foltos lesz a felület.

Márciusi csatajelenetükért könyvjutalmat érdemelnek: Tulici Nátán, Zilah (1); Székely András, Marosvásárhely (2) és a mezőbándi harmadikosok (Szász Kincső rajza – 3).

Levelező

• Azt kívánjuk, hogy vakációtok *gondtalan*, de ne *gondtalan* legyen. Játsszatok, kiránduljatok, olvassatok, pihenjeteK gondtalanul, azaz gondok terhe nélkül. De vigyázzatok épségetekre, kerüljétek el a veszélyeket, ne hogy gondatlanságotok bajt vagy kárt okozzon. Boldog szünidőt minden olvasónknak, a levélíróknak külön is: **Antal Laura-Tímea**, **Molnár Margaréta-Boróka**, Dicsőszentmárton; **Ilyés Ágota**, **Bodor Edina és Emília**, Székelyudvarhely; **Darvas Nóra**, Csíkszereda; **Páll Beáta**, **Kelemen Tamás**, Brassó; **Bandi Melinda**, Négyfalu; **Géczi Anita**, Szilágypanit; **Antal Eszter**, Felsőboldogfalva; **Zilahi Viola**, Kolozsvár; **Balog Enikő**, Désfalva; **Varga Erika**, Réty; a **szatmárnémeti**

Bălcescu-Petőfi Iskola III. C, a **10-es Iskola IV. B**; a **nagyvárad** **D. Cantemir Iskola IV. D**; a **székelyudvarhelyi Orbán Balázs Iskola IV. A**; a **csíkszeredai Nagy István Líceum II. B**; a **zilahi I. Maniu Iskola III. B**; a **marosvásárhelyi Unirea Kollégium IV. B**, a **Bolyai Líceum II. és III.**; a **L. Rebreanu Gimnázium IV. G**, a **Dacia Gimnázium IV. D**, **Al. Ioan Cuza Gimnázium IV. E**; a **gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Iskola II. és III. A**, a **Kós Károly Iskola II. A**; a **kézdivásárhelyi Petőfi Sándor Iskola III. A**; a **kolozsvári Zenelíceum I-IV. osztálya**; a **felsőlelhényi III.**; az **esztelneki II.**; a **csíkkozsmási IV.**; a **sárvásári III-IV.**; a **mezőfényi II. és III.**; a **szilágysomlyói IV. A**; a **kovásznai III. D és IV. B**; a **zetelaki III.**; az **etédi II.**; a **jobbágytelki II-IV.**; a **szilágynagyfalusi III. B**; a **rétyi II-IV.**; a **balánbányai IV. B**; a **maroshévízi III. A**; a **gyulakuti III.**; a **zabolai II. és IV. B osztály**; a **kiskasszoni**, a **szamosújvári**, a **szilágyfőkeresztúri**, a **marosfelfalusi** kisiskolások.

Az Áldás Népeség Társaság és a Napsugár szerkesztősége pályázatot hirdet I-IV. osztályos közösségeknek

A HARMADIK KIRÁLYFI VAGY KIRÁLYLÁNY címmel.

Minden pályázó osztályközösségtől mesékből, versekből, vallomásokból és bármilyen technikával készült képzőművészeti alkotásokból szerkesztett összeállítást várunk, amelynek témája a testvérek iránti szeretet, a több testvér utáni vágyakozás.

I. díj: 1000 euró, II. díj: 500 euró, III. díj: 300 euró.

A díj az egész osztályközösségé, és csak kirándulásra fordítható. A pályamunkákat az osztály névsorával együtt a Napsugár szerkesztőségébe kérjük eljuttatni 2012. november 15-éig – kizárólag eredetiben. Fényképezett, fénymásolt vagy szkennelt munkát nem fogadunk el.

• Örömmel lapoztuk a **tordai Jósika Miklós Líceum** igényes falinaptárát, amelyet a gyermekek rajzai és gondolatai színesítenek.

• Nagy igyekezettel készültek az ajándékok Anyák napjára **Kocsis Éva és Bogya Tímea** tanítónők **krasznai IV. B. osztályában**. Krasznai barátaink ugyanilyen figyelemmel oldják meg a Napsugár feladatait is.

- A madarak ősszel, a Napsugár-olvasók tanév végén kelnek útra. Sokan közülük szerkesztőségünkbe is ellátogatnak és a bélyeggyűjteménnyel nyert ingyenes belépőt is felhasználják a kolozsvári botanikus kertben, a marosvásárhelyi állatkertben és a kézdivásárhelyi múzeumban. **Rupics Zsuzsa tanító néni a marosvásárhelyi Unirea Kollégium III. B osztályát, Krammeer Teréz és Halász Mónika a belényesi kisdi-**

ákokat, Kedves Réka, Imbrea Klára, Balázs Rita és Köpe Ilona a négyfalusi G. Moroianu Líceum elemi osztályait kísérte el szerkesztőségünkbe.

- Többször beszámoltunk már **ivói és nyárádszeredai** olvasóink testvérkapcsolatáról. Húsvét táján **Nagy Lenke tanítónő** szervezésében Ivóban látták vendégül **Marton Irén és Nagy Eszter tanító néni** osztályát. Közös játékokba, kézműves foglalkozásukba, a saját alkotások kiállításba és díjazásába bekapcsolódtak **Márton Rozália tanítónő** ivói kisdiákjai és **Sebestyén Annamária zetelaki tanárnő** is. Májusban a nyárádszeredaiak voltak a házigazdák.

- Rózsa Sándor a lovát ugratja – ez volt a címe annak a tavasi „betyárportyának”, amelyet a kolozsvári Zenelíceum kisiskolásai számára szervezett a **Bak Márta, Kállay M. Tünde, Maksay Júlia, Pány Vas Tímea, Nagy Vilma és Szabó Kinga** „vén betyárok-ból” álló pedagóguscsoport. A szamosújvári táborban sokféle tudomány mellett betyárbecsületből is példát kaptak a gyerekek.

- **Egri Hajnal, a Téka Alapítvány Kulturális Központjának vezetője** szervezte meg a Napsugár-Szivárvány szerkesztőségének vidám találkozóját a **szamosújvári óvodásokkal és kisiskolásokkal**, amelyen **László Noémi és Cseh Katalin** gyermekversei aratták a legnagyobb sikert.

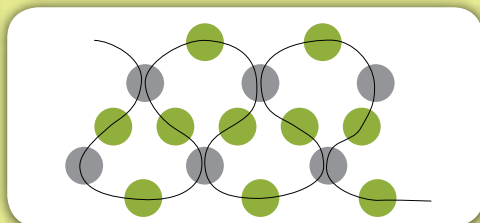

Áció, káció, vakáció

• Ha barátaiddal elkészíted **Bartha Denise tanító néni tordaharasztsosi** osztályának középkori erődjét, izgalmas lesz a vakációd. Már maga a munka is jó szórakozás, s hát még az ostrom! Ha kicsi a vár, papír vagy sógyurma katonákat készíthettek. Ha nagyobbat sikerül építeni, magatok védhetitek.

• Hamm! A hal jóllakik, a kezded ügyesedik. Készíts kartontölcsért, szabd, díszítsd hal formájúra. A 30 centis cérna egyik végére bogozz fagolyót, a másikat ragaszd a tölcsér aljára. Próbáld bekapni a golyót a halszájjal. Nem könnyű.

• Így kell fűzni, és ilyen lesz az eredmény – magyarázzák **Fándly Enikő tanítványai** a nagyváradi D. Cantemir Iskolából. Előbb nagy szemekkel próbáld meg, s ha már könnyen megy a gyöngyfűzés, jöhet a kalotaszegi apró.

• Kelmefestők mesteriségét gyakorolták a **tordai** negyedikesek. **Fodor-Kiss Annamária tanító néni** irányításával sirály-sablont helyeztek a fehér vászonra, és feketébe

mártott szivacsdarabkával körülfestették. A szegősávot a művészi véletlen alkotta: hagyták, hogy a festéket szabálytalanul beigya a vászon.

• **Magyarpéterlaci** olvasóink, **Jenei-Szenner Emőke Szende tanító néni** kisdíákjai a Napsugárból kimásolt mintát kiszínezték, rojttal díszítették. Szép falikép lett belőle. Készítsétek el ti is: rajzban vagy vászonra hímezve.

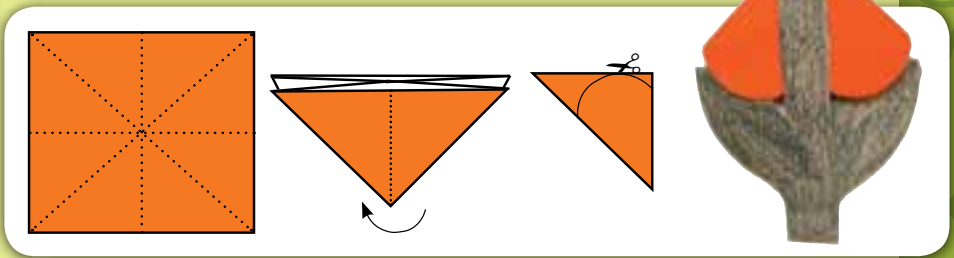

• **Geréb Harmat Izabella osztálya a székelyudvarhelyi Orbán Balázs Iskolából** három virágcsendéletet küldött nekünk. Az egyikben minden origami: színes rombusz és háromszög. A másik grafit-rajz vázájában krepp-papír virágok pompáznak. A pöttyöknek csak a közepét ragasztották az alapra. A harmadik vegyes technikával készült: a váza, a levelek hajtogatva, a dáliák cakkos szélű kartonra fonalat hálózva.

• Ez a csodavirág **Halmiban** nyílt, **Incze Laura tanító néni** osztályában. A minta szerint vágjatok ki négy egyforma méretű, különböző színű virágot. Szív alakba összehajtva ragasszátok sorban egymásra őket, a két szélsőre pedig egy-egy vastag karton szárát-levelet. Ha megszáradt, hajtsátok egymásra a két szárát: s lám, a csodavirág kinyílik.

• **Kiss Melinda tanító néni bélafalvi diákjai** vékony drót egyik végét meghajlították szíromformára, szorosan bevonták különböző színű harisnyával, a közepére gyöngyszemet fűztek, végül a drótvégeket szárrá sodorták össze. A levél is hasonlóan készült.

• A pödört papírhalak és hullámok alapját fogkefével spriccolták kékesre ügyeskező **zimándújfalusi** olvasóink.

Irkafrka

Repülj, repülj, kis madár,
eljött már a nyári bál.
Minden madár ott lesz,
te se hagyd ki, jó lesz.
Papp András Mózes, Egri

Mariann Bettina,
Nagyvárad

Gyermeknapra készülünk
fiúk és lányok,
táncolunk és vigadunk
kicsik és nagyok.

Körhintán repülünk,
nagyokat ugrunk,
focizunk és nevetünk,
fagyikat nyalunk.

Szabó Noémi,
Szamosújvár

Gál Péter Ákos, Szilágysomlyó

Eljött a vakáció,
az örvendő arc millió.
A tanár nénitől elbúcsúzunk,
mert már találkozni sokat nem fogunk.
A vakációban érezték jól magatokat,
de ne csináljatok sok-sok rosszat!

Zibilianu Dániel, Marosvásárhely

Lőrinczi Anetta,
Kökös

Meregya Nóra,
Sepsiszentgyörgy

Hol a tavasz, hol a nyár? Biciklizni szeretnék már!
Játszani az udvaron, focizni a pályákon.
Kirándulni, hegyet mászni, s a tengerben úszkálni.
Orbán Ákos, Kézdivásárhely

Gere Debóra,
Nagyvárad

Olcsvári Nóra,
Torda

E lapszám támogatói:

BETHLEN GÁBOR
Alap

Nemzeti
Kulturális
Alap

Együtt lenni olyan jó,
szórakozunk, halihó.
Balatonon lenni jó,
fürdeni lenne végre jó.
Szivárványból olvasunk,
Napsugárból tanulunk.
Ardelean Jonathán,
Marosvásárhely

.....
Kerekes Dániel, Torda

Búcsúzik a negyedik,
elhagyja a kis iskolát,
várják már a tanárok,
búcsúzik a negyedik.
Elhagyjuk a Napsugárt,
szomorú lesz az osztály,
nem tudunk rajzot küldeni,
rejtvényt fejteni.

Szabó Attila,
Magyarlapád

.....
Portik Anita, Szászrégen

Kitört már a szünidő,
kalandokat hirdető.

Vekker, csengő korán reggel
nem pörölhet a gyerekkel.
Lehet kicsit lustálkodni,
szöszmötölni, nyújtózkodni.
Aztán irány a héthatár,
kirándulás, játszótér vár.

Fekete Anita, Marosvásárhely

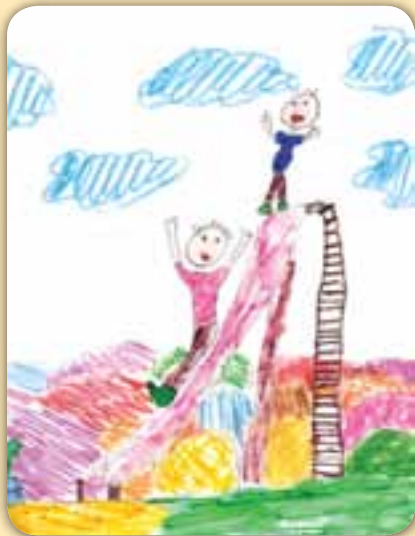
Az ablak átlátszó,
Látjuk a szép tájat,
A nyuszik ugrálnak,
Hopp, hopp, hopp.

Az ablak átlátszó,
Látjuk a kék eget,
A madarak repülnek,
csatt, csatt, csatt.

Az ablak átlátszó,
Látjuk a gyerekeket,
Hogy vidáman játszanak.
Hű, de jó, hű, de jó,
Itt a vakáció!

Lénárd Imelda Laura,
Nyáradremete

.....
Barcsa Katalin, Brassó

Címlap:

RUSZ LÍVIA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.

Műszaki szerkesztő: Várdai Éva. Honlapszerkesztő: Komáromy László.

Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.

E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.

A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001

B.C.R., SÚC. JUĐ. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

Ára 3,0 lej

Margittai nyárköszöntők:

Nyári reggel ébrednek,
Üdén, frissen a parkba elmegyek.
A görkori, lipinka, hinta után
A hűvös szobában
A Napsikat olvasgatom már.
Petvai Petra

Egész nap csak focizunk,
Tanulásra nincs gondunk.
Házit se kell írni,
Csak a játékkal foglalkozni.

Fagyit is én sokat eszem,
Attól lesz majd nagy az eszem.
Új erővel indulunk,
Ötödikben találkozunk.

Búzás Tamás

Mindenki utazgat, nyaralगत,
s nem gondolnak az iskolára.
Kipihenik magukat,
de ősszel újra belekezdnek
a tanulásba.

Kiss Imola

Eljött a nyár,
s vele a napsugár.
Örülnek a gyerekek,
a vakáció megérkezett!

Zöld a fű, és zöld a rét,
vár miránk a pihenés.
Sok játék és kacagás
és a sok kirándulás.

Bárdi Ákos

Itt a nyár, itt a nyár,
Kicsi madár mit csinál?
Csiripel és csiripel,
Kicsi harang csilingel!

A sok gyerek játszik,
Soha se fázik,
Eljött a vakáció,
Ez nagyon jó!

Nagy Hermina Judith,
Marosvásárhely

BARANGOLÓ

A dési 1-es Iskola I–IV. osztálya kétnapos országjárón tapasztalta meg: együtt kirándulni nagyszerű! A kirándulást Balogh Edit, Boiér Ilés Erzsébet, Czirmay Júlia és Filip Melinda tanító néni szervezte.

Nagyenyedén a Bethlen Gábor Kollégium szoborparkját, természettudományi múzeumát, tornakertjét, a diákemlékművet, a várat és három szép templomunkat csodáltuk meg.

Vajdahunyad várának „dicső falai” között rendhagyó történelemórát tartottunk.

Szászsebes közelében van a Vörös-szakadék, a mi Grand Canyonunk. A víz, a jég, a szél faragta vörösagyagból, homok- és mészkőből 800 m szélesre. Óvatosan lépegettünk a védett növények (gyászoló imola, csikófark) között.

Sokat utaztunk térben és időben is. Déva magas, romos vára Kőműves Kelemennéről, Dávid Ferencről, 1848-ról mesélt.

Gyulafehérvár Erdély történelmi fővárosa, fejedelmi és püspöki székhely. A székesegyházban borzongva és tisztelettel álltunk meg nagyjaink síremléke előtt.